

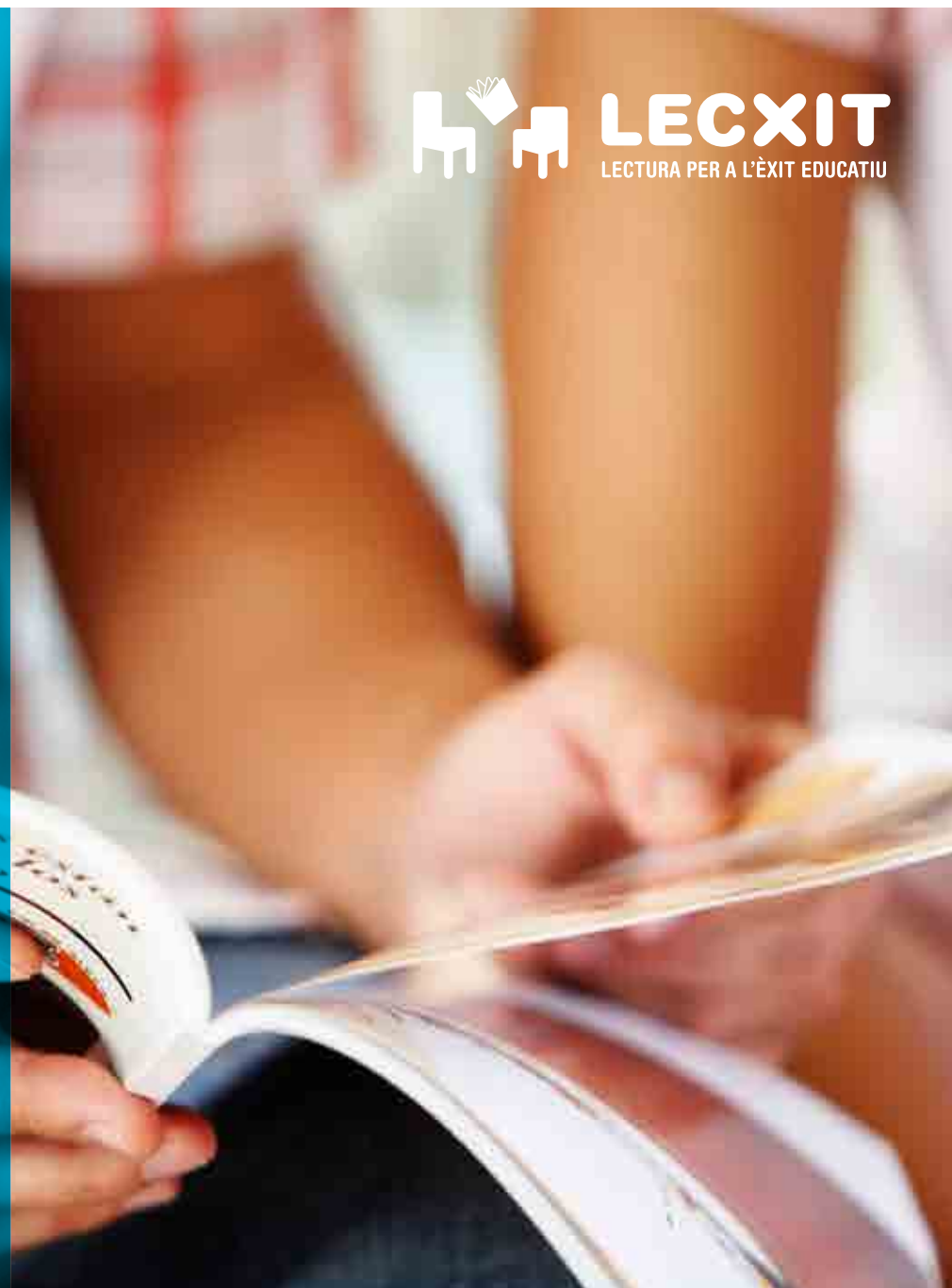
APRENDRE A ACOMPANYAR LA LECTURA

LA FORMACIÓ
DEL VOLUNTARIAT
LECXIT PAS A PAS

MARIBEL DE LA CERDA TOLEDO

LECXIT
LECTURA PER A L'ÈXIT EDUCATIU

APRENDRE A ACOMPANYAR LA LECTURA

LA FORMACIÓ DEL
VOLUNTARIAT LECXIT
PAS A PAS

Primera edició: Barcelona, octubre de 2017
© Fundació Jaume Bofill, 2017
Provença, 324
08037 Barcelona
fbofill@fbofill.cat

Autoria: Maribel de la Cerda Toledo
Edició: Fundació Jaume Bofill
Coordinació de continguts: Àlex Cosials
Disseny i maquetació: André Pessoa Studio

ISBN 978-84-946591-7-1

Aquesta obra està subjecta a una llicència Creative Commons de Reconeixement-CompartirIgual (by-sa) - Internacional: Es permet la reproducció, distribució i comunicació pública de l'obra sempre que se'n reconegui l'autoria i es comparteixi amb una llicència igual.

Les publicacions del programa LECXIT estan disponibles per a descàrrega als webs www.lectura.cat i www.fbofill.cat

APRENDRE A ACOMPANYAR LA LECTURA

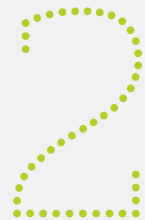
LA FORMACIÓ
DEL VOLUNTARIAT
LECXIT PAS A PAS

MARIBEL DE LA CERDA TOLEDO

SUMARIO

La formació al Programa LECXIT	5	Sessió de formació inicial LECXIT	11	2.4 Tancament de la sessió	52	La formació contínua del voluntariat	60
		2.1 Ens coneixem!	15	2.5 Algunes recomanacions generals per a la sessió	54	3.1 Primera càpsula formativa: Compartim	62
		2.2 Primer bloc de continguts	21			3.2 Segona càpsula formativa: Aprofundim	65
		2.2.1 Fem LECXIT!	22	2.6 Avaluació de la formació inicial del voluntariat	58	3.3 Tercera càpsula formativa: Avaluem	68
		2.2.2 Construint el vincle amb els infants	25			3.4 Algunes recomanacions per a la formació contínua	71
		2.3 Segon bloc de continguts	32			3.5 Avaluació de la formació contínua del voluntariat	72
		2.3.1 Fem del LECXIT una aventura!	33				
		2.3.2 Com fer de la lectura una experiència emotiva i emocionant?	35				
		2.3.3 El desenvolupament de les sessions: estratègies i recursos per l'acompanyament	49				

LA FORMACIÓ AL PROGRAMA LECXIT

“

LECXIT és un programa educatiu que vol millorar les competències de comprensió lectora d'infants de 4t a 6è de primària mitjançant el suport individualitzat que ofereix una persona voluntària. El voluntariat esdevé així un dels agents principals del programa i és per això que cal assegurar-se que disposa dels coneixements, recursos i acompanyament necessaris per a poder desenvolupar el seu rol de forma positiva i gratificant.

La formació inicial - prèvia a que comencin amb la seva tasca de mentoria - i continuada - una vegada ja iniciat el projecte - resultaran fonamentals per garantir que duguin a terme

favorablement el seu rol d'acompanyament lector. Però, quins continguts hauríem de treballar a les formacions? Com podem assegurar les necessitats formatives del voluntariat? Què podem fer a les sessions formatives?

A continuació us oferim algunes propostes i recomanacions que esperem us siguin d'utilitat. Les propostes sorgeixen de l'experiència de sis anys de formacions inicials, l'intercanvi entre les formadores del LECXIT, les aportacions realitzades per part de les dinamitzadores i la coordinació del programa, així com la contribució de més de 5.000 persones voluntàries.¹

¹ En aquest punt vull agrair especialment la col·laboració de la Marta Roig i la Júlia Baena, formadores del LECXIT; de l'Àlex Cosials, coordinador del programa; de les dinamitzadores territorials; i de les persones voluntàries que cada curs col·laboren amb el programa i el fan créixer amb la seva experiència, pràctica i reflexió.

PER QUÈ ÉS IMPORTANT LA FORMACIÓ DEL VOLUNTARIAT?

- Perquè mitjançant les sessions de formació inicial i contínua les persones voluntàries participen en processos de construcció conjunta del coneixement que entrellacen diàleg, reflexió i experiència. Sessions on es reconeix el valor de la seva experiència i aportacions, tot oferint-los alguns continguts essencials per a la seva intervenció educativa.
- Perquè les sessions formatives es basen en dinàmiques molt participatives, incidint així sobre la motivació, la creació d'equip entre el voluntariat, augmentant el seu sentiment de pertinença al LECXIT i el seu nivell d'implicació.

QUINES COMPETÈNCIES ES POSEN EN JOC A LES SESSIONS?

- **Competències comunicatives i lingüístiques.**

La formació del voluntariat es basa en el diàleg, tot plantejant dinàmiques en les quals els participants han d'expressar-se i comunicar-se de forma oral i escrita.

- **Competències artístiques i culturals.**

Mitjançant algunes propostes s'afavoreixen els processos creatius i de representació entre els voluntaris alhora que es facilita que coneguin i puguin analitzar i experimentar algunes produccions culturals (àlbums il·lustrats, còmics, contes...).

- **Competències relacionades amb l'aprendre a aprendre.**

A les formacions es treballa amb els voluntaris la capacitat de cooperar i les estratègies personals per tal de transformar la informació i l'experiència en coneixement propi.

- **Competències relacionades amb l'autonomia i la iniciativa personal.**

Es posen en joc valors i actituds dels participants com ara el coneixement de si mateix i l'autoestima, la creativitat, el control emocional, la presa de decisions o la capacitat d'imaginar projectes i portar endavant les accions, entre d'altres.

- **Competències social i ciutadana.**

Les sessions faciliten habilitats socials bàsiques de convivència alhora que mitjançant els processos reflexius s'afavoreix una anàlisi i comprensió de la realitat. A més, es pretén facilitar els coneixements i eines necessaris per a que els voluntaris puguin implicar-se activament en un projecte real de participació i exercici de la ciutadania activa per satisfer una necessitat bàsica.

Recordeu que podeu consultar alguns materials a la pàgina web del programa www.lectura.cat/materials

- GRANÉ, Rita. **5 passos per acompanyar les persones voluntàries.** Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 2016. *Guia adreçada als coordinadors/es dels Punts LECXIT amb indicacions per ajudar a acollir, motivar, implicar, oferir formació i suport al voluntariat LECXIT.*
- DE LA CERDA, Maribel. **Llegim i divertim-nos plegats!** Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 2016. *Guia pel voluntariat amb idees perquè es faci del LECXIT una experiència emocionant.*
- PALOU, Juli; DE LA CERDA, Maribel; BADIA, Mònica; QUERALT, Enric; RAMONEDA, Amàlia. **Tu també pots fer molt per la lectura!: Materials per al voluntariat.** Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 2015. *Material per al voluntariat LECXIT, amb estratègies, recursos i coneixements per reforçar les competències lectores dels infants.*
- ROIG, Marta. **Talonari per esdevenir superlectors.** Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 2014. *Propostes divertides i reptes simpàtics per fer de les sessions de lectura LECXIT una experiència inoblidable.*

SESSIÓ DE FORMACIÓ INICIAL LECXIT

2

“

Tot i que per a ser voluntari o voluntària del LECXIT només cal disposar d'una hora lliure a la setmana, tenir ganes d'acompanyar a un infant i voler transmetre la passió per la lectura, és imprescindible oferir-los una sessió de formació prèvia a l'inici de les sessions per garantir que les persones interessades exerceixin el seu rol de manera eficaç.

En aquesta sessió, a banda de conèixer el programa en profunditat, es treballen dues qüestions clau: la mentoria i el tipus d'acompanyament vers la lectura que es pretén facilitar amb el LECXIT.

Així també, la sessió permet al voluntariat tenir el primer contacte amb el programa i generar processos d'intercanvi amb la resta de companys i companyes a partir del treball sobre els continguts bàsics. En síntesi, es tracta d'una formació inicial on se'ls convida a experimentar, reflexionar i participar activament d'un procés de construcció conjunta del coneixement.

QUINS SÓN ELS OBJECTIUS GENERALS DE LA SESSIÓ?

- Facilitar als participants uns coneixements bàsics per poder realitzar l'acompanyament lector de forma positiva i favorable amb els infants.
- Afavorir l'intercanvi entre els participants, la cohesió grupal i el sentiment de pertinença al programa.

COM S'ESTRUCTURA LA SESSIÓ?

La formació té una durada de quatre hores i ha de presentar cinc punts clau:

TEMPORALITZACIÓ

1	Presentacions. Primer moment bàsic per crear un clima agradable i de confiança entre els participants, conjuntament amb el formador/a.	De 15 a 20 minuts
2	Treball sobre el primer bloc de contingut. Aproximació al projecte LECXIT i als processos de mentoria i acompanyament.	1h 30 minuts aproximadament
3	Descans. Pausa per recuperar energia i afavorir la relació entre els membres del grup.	De 15 a 20 minuts
4	Treball sobre el segon bloc de contingut. Aproximació a dos temes clau pel projecte: com fer de la lectura una experiència emotiva i emocionant pels infants i com treballar la comprensió lectora de forma lúdica i amena.	1h 30 minuts aproximadament
5	Tancament de la sessió. Algunes idees per cloure i valorar conjuntament la formació.	De 15 a 20 minuts

La durada de la formació i la distribució dels temps i dels temes variarà en funció del nombre de participants i de les seves característiques (edat, experiència prèvia, inquietuds, etc.). El formador/a haurà d'adaptar els temps al grup.

QUIN ÉS EL ROL DE LA FORMADORA/R?

Es concep la formació inicial com un espai de construcció conjunta del coneixement amb una elevada participació dels destinataris.

És per això que cal que la formadora/r:

- Parteixi de la indagació, el diàleg i els processos reflexius per a que els participants posin en joc les seves experiències i vivències en relació als temes clau.
- Combini l'exposició dels continguts bàsics i la seva explicació amb dinàmiques i activitats que convidin els participants a prendre un rol molt actiu.
- Vagi recollint les aportacions i idees que sorgeixin entre el grup de voluntaris i voluntàries reconeixent el seu valor i posant-les en relació amb els continguts.

ALGUNES RECOMANACIONS I ORIENTACIONS PRÈVIES...

És important que la formadora/r tingui un **coneixement profund dels continguts** que es treballaran durant la sessió. Per assolir-lo recomanem consultar els documents disponibles a www.lectura.cat/materials.

Tot i que la formació es caracteritza pel dinamisme i per a presentar-se com a flexible i oberta, recomanem seguir l'estructura bàsica proposada. En aquest sentit, els formadors i formadores poden agafar com a base i punt de partida la **presentació.ppt** disponible a www.lectura.cat/documentos-de-treball.

- Es tracta d'un document que recull i mostra alguns dels continguts clau per a la sessió.
- Tot i que ofereix un plantejament i un esquema definit de la sessió, es tracta d'un document que es pot adaptar. Així, a partir de tots els recursos que s'aporten, cada formadora/r pot incloure i/o modificar el tipus de proposta i dinàmica per a treballar els diferents temes amb el grup.

ENS CONEIXEM!

💡 Presentacions inicials

🕒 De 15 a 20 minuts

21

“

Abans de començar a treballar amb el voluntariat el contingut cal destinar una primera estona de la sessió a les presentacions. Un espai inicial per a què la formadora/r trenqui el gel amb el grup, comparteixi el sentit i la dinàmica de la sessió i afavoreixi que els participants es puguin conèixer.

Es tracta doncs, de començar a generar un clima de confiança i intercanvi, que augmenti la motivació i l'interès, on les persones sentin que poden participar i aportar idees lliurement, amb comoditat i de forma distesa.

QUINS SÓN ELS OBJECTIUS?

- Donar a conèixer la dinàmica de la sessió.
- Contribuir a generar un clima de confiança entre els i les voluntaris/es, així com amb la formadora/r.
- Afavorir els processos participatius i la motivació dels i les assistents.
- Oferir la possibilitat que els i les voluntàries comparteixin desitjos, motivacions i/o inquietuds entorn de la lectura i el LECXIT.

QUINS SÓN ELS MATERIALS BÀSICS DE CONSULTA?

- Presentació .ppt de la formació.
- Dinàmiques de presentació.

QUÈ ES TREBALLARÀ?	COM ES TREBALLARÀ?	QUINS RECURSOS ES PODEN UTILITZAR DURANT LA SESSIÓ?
Continguts	Metodologia	Propostes i materials
Presentació personal	La formadora/r es presenta breument.	Una possibilitat és compartir la trajectòria professional i alguns desitjos per a la sessió. (Veure diapositiva número 3 de la presentació .ppt).
Presentació dels participants	Es proposa una dinàmica als i les participants.	Dinàmica 1: Coneguem-nos com a lectors i lectores! Dinàmica 2: Desitjos per a la sessió.. Dinàmica 3: Presentacions per parelles.
Presentació de la sessió	S'explica la dinàmica i el sentit de la formació inicial: estructura, metodologia i continguts fonamentals.	Veure dispositiva número 5 de la presentació .ppt

DINÀMICA 1 CONEGUEM-NOS COM A LECTORS I LECTORES!

MATERIALS

Fulls amb preguntes significatives en relació a la pròpia experiència lectora.

Algunes possibilitats:²

On llegeixes? (a qualsevol lloc, al tren, al lavabo, al llit, a un sofà especial, etc.)

Quan llegeixes? (a la nit, quan disposes d'una estona lliure, a l'estiu, etc.)

Com llegeixes? (diversos llibres alhora, un llibre de principi a final, ràpid, a poc a poc, començant pel final, etc.)

Rellegeixes? (de vegades, mai, etc.)

Hi ha un llibre en particular que t'evoqui un temps, un lloc, un record...?

Amb qui comentes les teves lectures?

Com tries els llibres? (te'ls recomanen els amics o amigues, per la premsa, revistes, etc.)?

Et sents culpable si deixes un llibre a mitges? L'acabes encara que no t'agradi?

² Dinàmica inspirada en una proposta original de Glòria Gorchs.

Fins a quina pàgina arribes abans de deixar-lo?

Deixes els llibres als amics i amigues o creus que els llibres no s'han de deixar perquè sempre es perden...?

Escoltes música mentre llegeixes? Tens algun altre vici per llegir?

Prefereixes que un llibre et faci riure o plorar?

T'agrada descobrir autors/es nous o no ets gaire atrevit amb les lectures?

Subratlles els fragments de llibre que més t'agraden o creus que és un pecat!?

Qui llegeix a casa teva?

T'has descarregat algun llibre per llegir en pantalla?

Llegeixes crítiques literàries? En fas cas?

Quin llibre li recomanaries al teu pitjor enemic?

Quin llibre tens pendent de llegir?

*D'on vénen el llibres que llegeixes?
(de la llibreria, d'amics, de la biblioteca, etc)*

Quina lectura em recomanes?

Has escrit algun llibre? Penses fer-ho?

Quin personatge et té el cor robat?

Quin text ha canviat profundament el teu cor i la teva ment? (Frases, lletra de cançó, carta, llibre, poema, inscripció, etc.)

Què és per a tu la teva biblioteca personal?

*Quan temps fa que no llegeixes literatura infantil?
Per què?*

*Has rebut mai un poema per correu postal?
Què és la lectura?*

Portes sempre a sobre alguna cosa per llegir?

Enyores que et llegeixin? Qui ho feia quan eres petit?

Prefereixes llegir abans el llibre o veure'n la pel·lícula?

PROCEDIMENT

- 1** Es reparteix un paperet amb una pregunta a cada participant.
- 2** Es demana que la llegeixin individualment.
- 3** A continuació es demana que busquin una parella per a presentar-se personalment i compartir preguntes i respostes.
- 4** Quan ha passat una estona es proposa que s'intercanviïn els papers i busquin una nova parella per a repetir el procediment.

DINÀMICA 2 DESITJOS PER A LA SESSIÓ..

MATERIALS

- Fulls
- Bolígrafs
- Pissarra

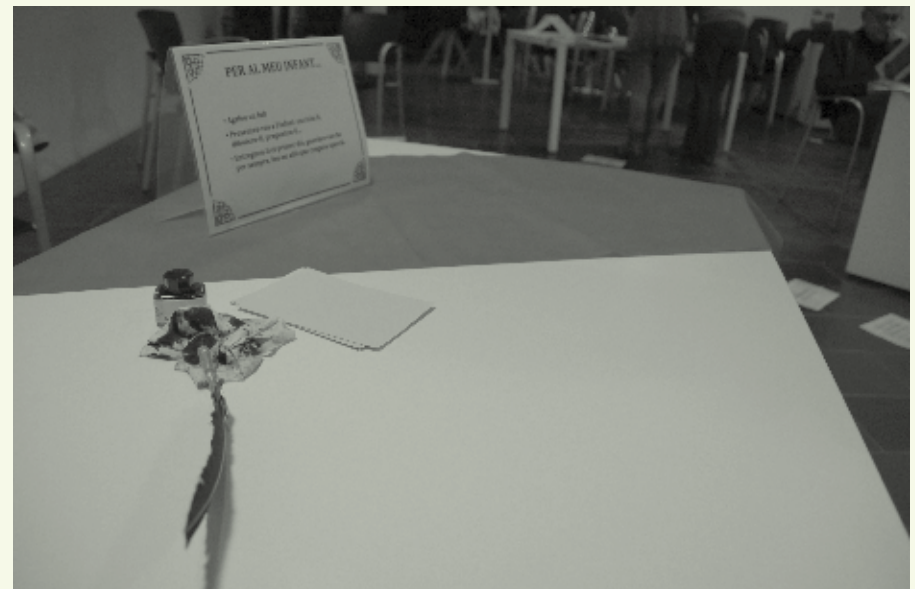
PROCEDIMENT

- 1 Es demana als participants que s'agrupin amb persones que no coneguin (formant subgrups de 4 o 5).
- 2 Una vegada distribuïts se'ls explica el que hauran de fer:

En primer lloc cadascú haurà de presentar-se individualment (una opció és proposar-los que comparteixin el motiu pel qual s'han apuntat com a voluntaris/es al programa).

Tot seguit hauran de pensar, consensuar i redactar amb la resta de companys i companyes 2 o 3 desitjos que els agradaria assolir amb la sessió de formació.

- 3 Es deixen uns 10 minuts per al treball en petit grup i un cop han acabat es posen en comú els desitjos.
- 4 La formadora/r els anota a una pissarra o full; al final de la sessió es comprovarà si s'han assolit.

DINÀMICA 3

PRESENTACIONS PER PARELLES

MATERIALS

- Fulls
- Bolígrafs

PROCEDIMENT

- 1** Es reparteix a cada voluntari/a un paper.
- 2** Es demana que anotin per què s'han apuntat al programa i què els agradaria assolir amb la seva participació.
- 3** A continuació se'ls proposa que es presentin personalment amb el company o companya que tenen al costat i que comparteixin allò que han escrit.
- 4** Quan la majoria de parelles han acabat es proposa un canvi de parella per a repetir el procés.

FEM LECXIT!

🕒 Durada total del bloc: 1 hora 30 minuts

2.2.1

FEM LECXIT!

💡 Presentació del programa

🕒 De 15 a 20 minuts

2.2.2

CONSTRUINT EL VINCLE AMB ELS INFANTS

💡 La mentoria

🕒 1 hora 15 minuts

2.2

FEM LECXIT!

💡 Presentació del programa

🕒 De 15 a 20 minuts

2.2.1

“

Una vegada realitzades les presentacions inicials, en aquesta part de la formació es presenta el programa LECXIT al voluntariat. La formació generalment representa un dels primers contactes amb el programa. Així, tot i que potser alguns dels assistents ja el coneixen, és convenient que el formador/a expliqui detalladament en què consisteix i en què es fonamenta.

Recordar les bases, aprofitant les aportacions de les persones que ja han participat o han sentit a parlar, i oferir la possibilitat al grup de compartir dubtes, serà molt positiu per a que el voluntariat conegui el marc de la seva intervenció i quin és el seu paper.

Però a més, també és un moment per a reconèixer la importància de la seva tasca, com de valuosa és la seva aportació al programa, tot motivant-los i animant-los a participar, disminuint les seves pors o neguits inicials.

QUINS SÓN ELS OBJECTIUS?

- Presentar el programa en profunditat.
- Recollir i resoldre els possibles interrogants o dubtes inicials dels participants.

QUINS SÓN ELS MATERIALS BÀSICS DE CONSULTA?

- Presentació .ppt de la formació.
- Informació sobre el programa: www.lectura.cat/què-és-lecxit
- Vídeo del programa: www.lectura.cat/ca/videos

QUÈ ES TREBALLARÀ?

Continguts

COM ES TREBALLARÀ?

Metodologia

QUINS RECURSOS ES PODEN UTILITZAR DURANT LA SESSIÓ?

Propostes i materials

El programa LECXIT

- El formador/a explica i presenta el programa LECXIT plantejant una dinàmica als participants i visualitzant el vídeo del programa.
- Al final de la presentació es demana si tenen dubtes o interrogants que vulguin compartir.

• **Dinàmica 4:**

El nostres somnis.

• **Video del programa**

I a mi... què m'ha aportat el LECXIT?
www.youtube.com/watch?v=8CIfGpmchyQ&list=PLcsIrUHedr1LXEnupCfWbeegK5en1AMMO

DINÀMICA 4 ELS NOSTRES SOMNIS

PROCEDIMENT

- 1 La formadora/r explica als participants com mitjançant el LECXIT conflueixen tres somnis:

El somni del programa.

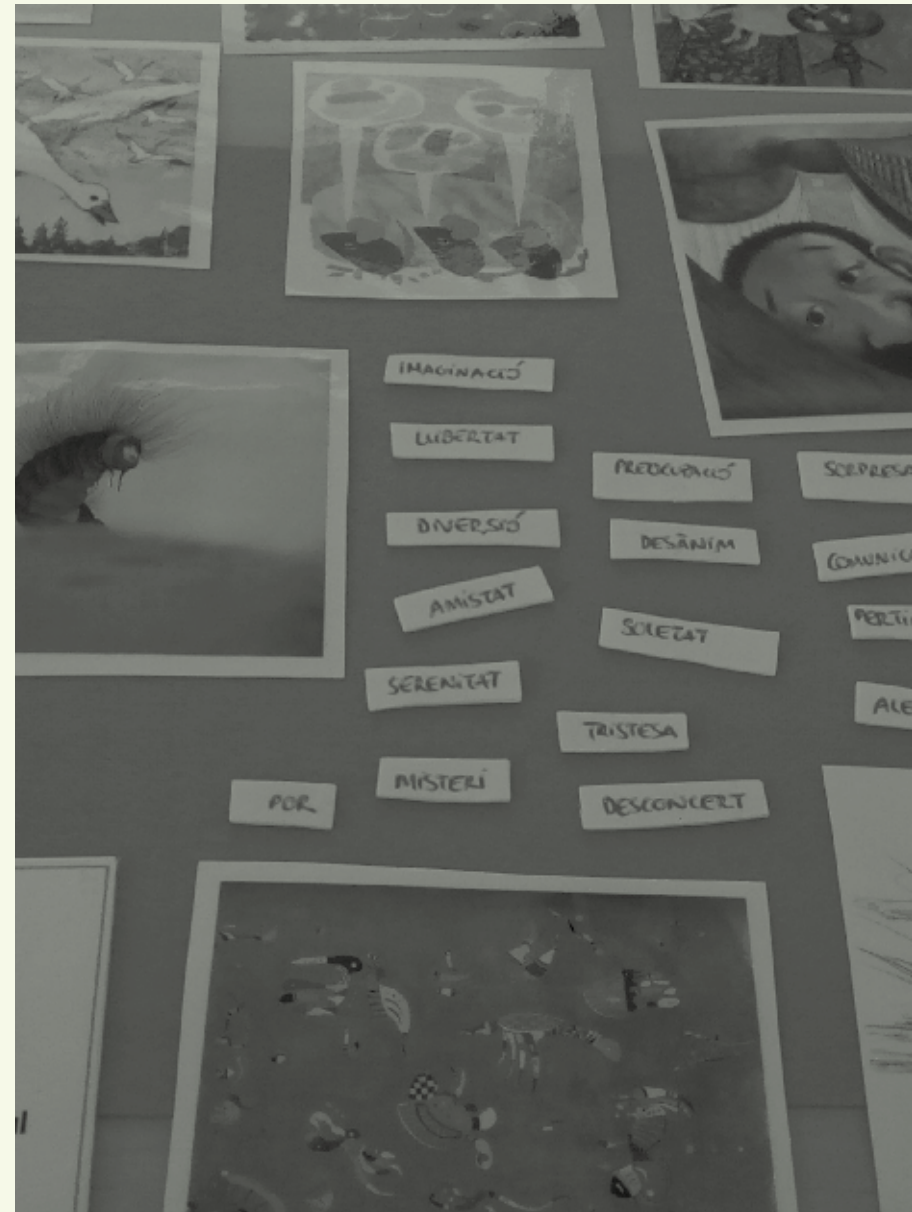
Contribuir a millorar la comprensió lectora i despertar el desig vers la lectura dels infants amb una mentoria 1x1.

El somni dels infants.

Passar-ho bé. Llegir i aprendre d'una forma divertida i amb algú al costat.

El somni dels i les voluntàries.

- 2 A continuació es dóna un temps per a que els participants pensin en quin és el seu somni en relació al programa.
- 3 Finalment s'obre un torn de paraules lliure per a que aquelles persones que ho vulguin comparteixin el que han pensat.

CONSTRUINT EL VINCLE AMB ELS INFANTS

💡 La mentoria

🕒 1 hora 15 minutos

2.2.2

“

El LECXIT es basa en generar una relació 1x1 entre la persona voluntària i l'infant. Pels més petits, els mentors/es esdevenen persones molt properes: uns referents que els acompanyen i els ofereixen una atenció personal individualitzada.

És gràcies al vincle i al tipus de relació que es construeix entre parelles lectores, que els aprenentatges es veuen reforçats i potenciats.

Així, donada la importància de la mentoria, a la sessió de formació inicial és imprescindible treballar aquesta temàtica en profunditat: tothom ha d'entendre què vol dir acompanyar, què és un mentor o mentora, quines són les seves funcions i quines són les bases de la interacció amb els infants.

Per assolir aquests aprenentatges caldrà aportar continguts en relació a la mentoria, però també oferir la possibilitat que els participants expressin les seves preocupacions o neguits inicials. Caldrà transmetre'ls la confiança, la seguretat i la certesa que podran desenvolupar el seu rol sense dificultats.

Per fer-ho possible s'obriran espais per compartir i generant conjuntament les eines i els recursos més adients.

QUÈ ES TREBALLARÀ?

Continguts

COM ES TREBALLARÀ?

Metodologia

QUINS RECURSOS ES PODEN UTILITZAR DURANT LA SESSIÓ?

Propostes i materials

L'inici de la relació amb els infants: el vincle afectiu

Es proposa alguna dinàmica als participants per treballar i reflexionar entorn els continguts clau: el vincle afectiu amb els infants i el rol del mentor/a.

- Presentació .ppt
- Lectura d'un conte o àlbum que es pugui relacionar amb els continguts. Com per exemple *El punt* de Peter H. Reynolds o *Salvatge* d'Emily Hughes.

El rol del mentor/a: funcions, l'acompanyament educatiu, habilitats i actituds fonamentals

La formadora/r combina les explicacions, el diàleg i la reflexió conjunta amb els participants.

La formadora/r aporta coneixements alhora que recull les aportacions més rellevants i significatives dels participants.

Dinàmiques possibles (a escollir-ne una o dues):

Dinàmica 5: Simulació "Trencant el gel".

Dinàmica 6: La silueta dels mentors/es.

Dinàmica 7: Simulació sobre els rols d'acompanyant.

Dinàmica 8: L'elixir: habilitats del mentor/a.

Dinàmica 9: Reflexió en petit grup.

DINÀMICA 5

SIMULACIÓ

“TRENcant EL GEL”

MATERIALS

- Fulls
- Bolígrafs

PROCEDIMENT

- 1 La formadora/r explica l'activitat al grup: es realitzarà una simulació en la què algunes persones voluntàries sortiran davant dels companys i representaran una situació concreta, la primera trobada entre mentors i alumnes.
- 2 Es demana a dues persones voluntàries que interpretin el rol de mentors. Aquests surten fora de l'aula. La resta es queden a dins.
- 3 S'explica el procediment:

A les persones voluntàries que faran de mentors se'ls faciliten les instruccions següents: “Avui és el primer dia del LECXIT i coneixeràs el teu infant. Què faràs? Com trencaràs el gel?” Se'ls explica que hauran de representar la situació davant la resta de companyes i companys. Que es posin en el paper. Així mateix, se'ls demana que durant una estona pensin què faran i que no parlin entre ells/es (per evitar el contagi).

Amb els que es queden a l'aula es demana a dues persones voluntàries per a que interpretin el rol d'infant i se'ls explica el seu paper: “Ets un nen o una nena de 9 anys i avui és el primer dia del LECXIT. Què faràs?”. Se'ls explica que es tracta que davant dels companys representin la situació.

A la resta de participants se'ls demana que facin d'observadors: els companys simularan el primer contacte entre parelles i ells s'hauran de fixar i anotar en un paper tot allò que considerin que fan bé.

- 4 Una vegada tothom sap el què ha de fer s'inicien les simulacions. Al final de cada representació es dóna un temps per a que els observadors acabin d'anotar els aspectes positius que volen destacar.
- 5 Finalment es fa una posada en comú. El formador/a formula algunes preguntes:

Com us heu sentit? Es dóna la paraula als “actors-mentors”.

Què ha fet bé cada mentor? Els observadors diuen una de les idees que han anotat (si algú té més d'una idea també pot compartir-la amb la resta).

- 6 La formadora/r facilita l'anàlisi del que ha passat i connecta les aportacions amb algunes idees fonamentals.

NOTA

En cas que sigui necessari, la formadora/r pot representar algun dels rols proposats: actuant de mentor/a o d'infant.

DINÀMICA 6

LA SILUETA DELS MENTORS/ES

MATERIALS

- Paper d'embalar.
- Retoladors.

PROCEDIMENT

- 1** Es demana al grup de voluntaris/es que formin subgrups de 4 o 5 persones.
- 2** Es reparteix a cada grup un tros de paper d'embalar i retoladors.
- 3** Se'ls explica que durant una estona hauran de treballar conjuntament per dibuixar la silueta d'un mentor/a en la posició que considerin més oportuna.
- 4** A continuació hauran de pensar i ubicar 10 actituds o habilitats importants per la mentoria a les parts del cos que considerin convenient.
- 5** Quan els grups han acabat es fa una posada en comú on els participants expliquen i comparteixen la figura i la posició en que l'han dibuixat, així com les actituds i habilitats que han triat, perquè les han escollit i perquè les han ubicat en aquelles parts del cos en concret.

DINÀMICA 7

SIMULACIÓ SOBRE ELS ROLS D'ACOMPANYANT

MATERIALS

Fulls amb les instruccions per a cada rol d'acompanyant:

- **Hiperprotector/a:** s'avança sempre a l'infant per evitar errors i danys però no el deixa fer.
- **Motivador/a:** condueix molt el petit però d'una manera amable i lúdica.
- **Absent:** en realitat no hi és (pensa en altres coses, està distret...).
- **Directiu/va:** marca tot el que s'ha de fer i com s'ha de fer.
- **Excloent:** ho fa tot per a que el resultat sigui perfecte. L'infant no participa.
- **Igualitari/a:** es posa al mateix nivell que el nen/a i no el guia cap enlloc sinó que espera que sigui ell/a qui prengui la iniciativa.

PROCEDIMENT

- 1 Es demana a sis persones voluntàries per a que participin en una simulació davant la resta: tres mentors/es i tres nens/es. S'explica la dinàmica:

Cada mentor triarà un rol a l'atzar sense compartir-lo amb el seu infant.

Cada infant agafarà una cinta per tapar-se els ulls.

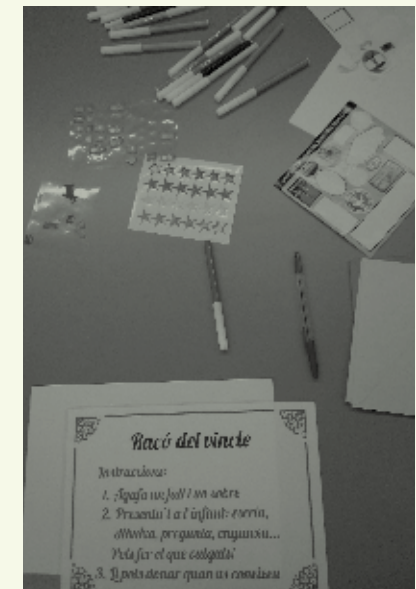
Les parelles sortiran fora.

La resta del grup que es queda a l'aula transformarà l'espai de manera que sorprengui a les parelles (movent les cadires, els materials...).

A continuació aniran entrant i cada mentor haurà de guiar el seu infant seguint el rol que li ha tocat.

La resta del grup faran d'observadors i anotaran tot allò que passi en cada cas.

- 2 Una vegada explicada l'activitat s'iniciaran les simulacions.
- 3 Finalment es realitza una posada en comú de tot allò observat i es relaciona amb els continguts (el rol del mentor/a, què vol dir acompanyar, etc.).

DINÀMICA 8

L'ELIXIR: HABILITATS DEL MENTOR/A

MATERIALS

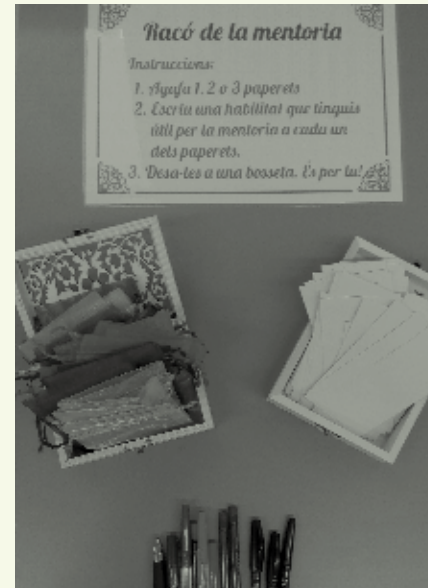
- Etiquetes per a escriure els principis actius.
- Potets per a preparar els principis actius (15 en total).
- Potets per als elixirs (5 en total).
- Pols màgica de diferents colors (preparada amb colorant alimentari).
- Cinc potets amb aigua.

PROCEDIMENT

- 1 Els voluntaris i voluntàries es distribueixen en cinc grups.
- 2 A continuació es reparteixen els materials i se'ls explica la dinàmica:

Hauran de pensar en tres principis actius que podrien formar part d'un elixir màgic i "superpoderós" per als mentors/es.

Serà necessari explicar als participants que els principis actius són aquelles qualitats que resulten fonamentals per a la seva relació amb els infants. Alguns exemples poden ser: l'empatia, la comprensió, la paciència, la comunicació, l'escolta activa o la responsabilitat.

Quan els tinguin, hauran d'escriure el nom dels principis a tres etiquetes i preparar el principi actiu amb aigua i pols màgica.

- 4 S'ofereix un temps per a que cada grup pugui treballar en el seu elixir.
- 5 Quan tots els grups el tenen, es comparteixen les creacions amb la resta i es relaciona el que vagi sortint amb els continguts més significatius.

DINÀMICA 9

REFLEXIÓ EN PETIT GRUP

MATERIALS

- Fulls
- Bolígrafs

PROCEDIMENT

- 1** Es demana als participants que es distribueixin en grups de 4 o 5 persones.
- 2** Se'ls explica que durant una estona hauran de pensar i treballar al voltant de dues preguntes clau: què vol dir ser mentor/a? Quines qualitats o habilitats hauria de tenir un mentor/a?
- 3** Es reparteixen fulls i bolígrafs per a que puguin recollir les seves respostes.
- 4** Després d'un temps de treball es fa una posada en comú: cada grup comparteix les seves idees. El formador/a recull les aportacions i les enriqueix amb els continguts exposats.

SEGON BLOC DE CONTINGUTS

🕒 Durada total del bloc: 1 hora 30 minuts

2.3.1 FEM DEL LECXIT
UNA AVENTURA!

2.3.2 COM FER DE LA LECTURA
UNA EXPERIÈNCIA EMOTIVA
I EMOCIONANT?

2.3

FEM DEL LECXIT UNA AVENTURA!

“

El programa LECXIT vol oferir als infants una experiència divertida i emocionant de lectura compartida que els ajudi a millorar la comprensió lectora.

Així, els i les voluntàries hauran de treballar per generar una vivència gratificant i positiva al voltant de la lectura amb els més petits. I, com ho poden fer? Explorant la diversitat de lectures existents, diversificant les propostes i, sobretot, aprofitant la dimensió més lúdica que permet l'acompanyament a les sessions a través del potencial del joc i del diàleg.

És per això que a la formació inicial caldrà treballar les bases de l'acompanyament lector. L'objectiu és afavorir la immersió dels participants en experiències lectores en què se'ls ofereixi la possibilitat de, junts, pensar, idear i compartir estratègies i recursos.

2.3.1

QUINS SÓN ELS OBJECTIUS?

- Oferir als i les voluntàries coneixements essencials en relació a la lectura, la dinàmica de les sessions i l'acompanyament dels infants.
- Treballar de forma vivencial algunes qüestions clau.
- Facilitar una experiència formativa emotiva i emocionant als participants.

QUINS SÓN ELS MATERIALS BÀSICS DE CONSULTA?

- Presentació .ppt de la formació.
- Materials disponibles a www.lectura.cat/materials:

[Tu també pots fer molt per la lectura: Materials per al voluntariat.](#)

[Llegim i divertim-nos plegats!](#)

[Talonari per esdevenir superlectors.](#)

- Dinàmiques i propostes d'activitats per a la sessió.

QUÈ ES TREBALLARÀ?

Continguts

COM ES TREBALLARÀ?

Metodologia

QUINS RECURSOS ES PODEN UTILITZAR DURANT LA SESSIÓ?

Propostes i materials

La lectura: una experiència emotiva i emocionant

Es proposen algunes dinàmiques als participants per treballar i reflexionar entorn els continguts clau.

- Presentació .ppt
- Els 10 racons.

La dinàmica de les sessions: moments principals i idees

La formadora/r combina les explicacions, el diàleg i la reflexió conjunta amb el grup.

Estratègies i recursos per a l'acompanyament

La formadora/r va aportant coneixements alhora que recull les aportacions més rellevants i significatives (connectant la teoria amb l'experiència o vivència del grup).

- **Dinàmica 10:** Estratègies i recursos per a cada moment de la sessió.
- **Dinàmica 11:** Imaginant propostes d'accions concretes.
- **Dinàmica 12:** La conversa al voltant dels llibres i el joc de les preguntes.

COM FER DE LA
LECTURA UNA
EXPERIÈNCIA
EMOTIVA I
EMOCIONANT?

Per a treballar aquest tema amb el voluntariat oferim dos itineraris diferents en funció de les característiques del grup i de la preferència de les formadores/rs:

Itinerari 1

Els 10 racons.

Itinerari 2

Explicació dels continguts per part de la formadora/r combinat amb la proposta i el treball col·lectiu de dos o tres racons.

2.3.2

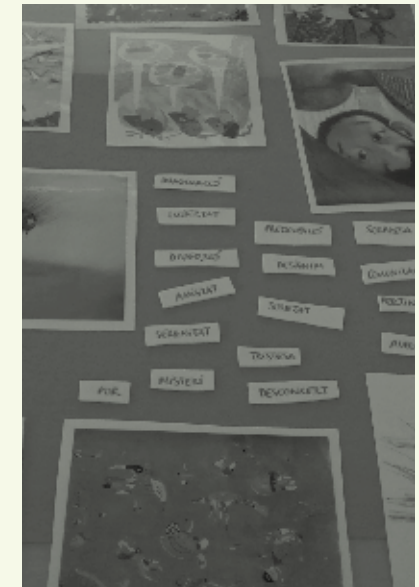
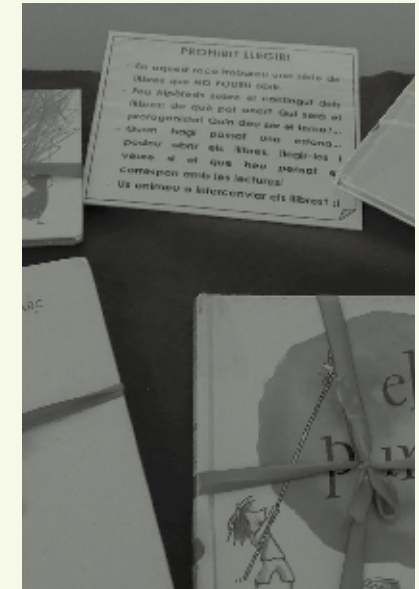
ELS 10 RACONS

PROCEDIMENT

- 1 La formadora/r explica al grup la dinàmica: a l'espai trobaran diferents racons pels que podran circular i experimentar lliurement. Són espais amb materials i propostes que els poden donar recursos per acompanyar els infants de forma lúdica cap a la lectura. Poden passejar sols o en parelles, per compartir l'exploració i l'experiència amb algú altre i veure el seu funcionament amb el format propi de les sessions de LECXIT.
- 2 A cada racó trobaran una informació breu de les propostes i algunes instruccions per dur-les a terme.
- 3 S'expliquen breument les temàtiques existents i s'anima el grup a que es distribueixi pels diferents racons (intentant que no hi hagi racons buits i altres amb un excés de participants).
- 4 Durant la dinàmica la formadora/r acompanyarà els participants guiant-los i explicant allò que sigui necessari. També ajudarà a regular el temps a cada espai

- 5 Al final s'obrirà un diàleg i reflexió conjunta. La formadora/r aprofitarà per recollir i oferir una síntesi de les idees principals.

A continuació adjuntem les instruccions i els materials d'alguns racons. Recomanem que la formadora/r seleccioni 5 o 6 per a oferir-los a la formació.

RACÓ 1 PER AL MEU INFANT

Treballant
el vincle

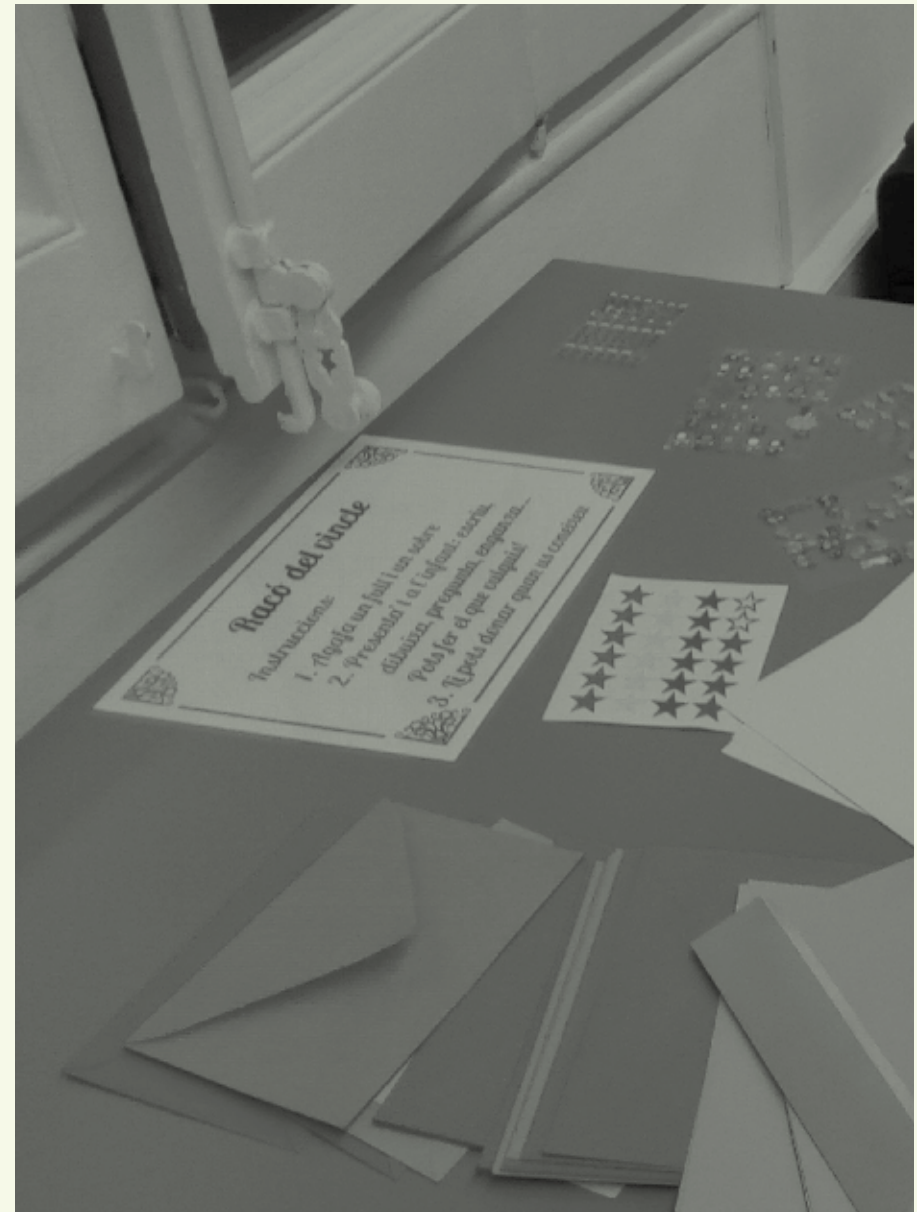

MATERIALS

- Fulls A5.
- Sobres.
- Llapis de colors.
- Tampons.
- Tinta i ploma.

INSTRUCCIONS

- 1 Agafeu un full.
- 2 Presenteu-vos a l'infant: escriviu-li, dibuixeu-li, pregunteu-li...
- 3 Entregueu-li el primer dia, guardeu-vos-ho per sempre, feu-ne allò que cregueu oportú.

RACÓ 2 HI HAVIA UNA VEGADA...

La narració i creació
d'històries

MATERIALS

- 3 bases de suro.
- 3 pots amb espelmes.
- 3 caixetes de llumins amb un inici de conte clàssic.
- 1 bosseta de cartes.
- 1 bosseta d'ombres.
- 1 bosseta amb un personatge, un objecte, un element natural i un animal.
- Instruccions per explicar una història a dins de cada bosseta.

INSTRUCCIONS

- 1 Agafeu una base de suro, un pot amb una espelma i una caixeta de llumins.
- 2 Escolliu una bosseta.
- 3 Aboqueu els seus elements damunt de la base de suro.
- 4 Obriu la caixeta de llumins, descobriu què amaga i enceneu l'espelma.
- 5 Inventeu-vos una història seguint les indicacions que heu trobat a la bosseta.

INVENTAR UN CONTE, INSTRUCCIONS I NORMES DEL JOC:

L'estructura: Inici

El protagonista o els protagonistes reben una prohibició que transgredeixen.

L'estructura: Nus

En algun moment de la història ha d'aparèixer un objecte màgic que és entregat al protagonista a canvi d'alguna cosa. Hi ha d'haver un combat o una persecució.

L'estructura: Desenllaç

El personatge protagonista retorna al punt d'origen i la història acaba amb un final feliç.

El narrador

Heu d'escollir algú com a narrador/a per explicar la història a un altre grup, sense mostrar ni fer servir cap element.

La bosseta

Rebreu una bosseta amb alguns elements. Els heu de fer servir tots i podeu incloure'n d'altres que no hi siguin.

RACÓ 3: RECORDO...

Experiències, llibres
i persones que ens
allunyen o ens apropen
a la lectura

MATERIALS

- Ulleres de sol, tasetta de te i peluix.
- Suro.
- Xinxetes.
- Paperets de colors.
- Textos:

“Quan més llegeixo i més ho gaudeixo és a les vacances! Sempre he estiujejat a pobles propers a la platja i no hi ha cosa que m'agradi més que prendre el sol mentre aprofito per a llegir les novel·les que durant l'any em van regalant però mai tinc temps de llegir. M'encanta estirar-me a la tovallola, sentir l'escalforeta del sol, posar-me l'mp3 amb la música que m'agrada i deixar-me portar amb les lectures!

“Recordo quan era petita i per la nit la meva mare em llegia un conte. Cada dia abans d'anar a dormir agafàvem un llibre. Ella seia al llit amb mi i jo em posava còmoda al seu costat, amb el meu coixí i el meu peluix, preparada per sentir-la. Llavors, ella em llegia, jo escoltava i a l'acabar m'inventava un final diferent. Sovint em quedava amb ganes de més històries, però ho havíem de deixar perquè es feia tard i l'endemà havia d'anar a l'escola...

“Pensar en lectura per a mi és pensar en els matins. M'encanta quan al bar de la cantonada de la feina, aprofito per a llegir el diari mentre em prenc el cafè. És el meu moment! També m'agrada molt perquè la Mercè, que és la cambrera, ja em coneix i cada dia aprofitem els darrers minuts per comentar com està el món, què pensem i com ens va la vida.

INSTRUCCIONS

- 1 En aquest espai trobareu tres objectes acompanyats d'un text breu..
- 2 Observeu-los, llegiu els textos..
- 3 Quan acabeu, penseu en la vostra experiència lectora i intenteu recordar experiències, llibres i persones que us han apropat o allunyat de la lectura. Quins records us vénen a la memòria quan penseu en la lectura?

RACÓ 4 I, QUÈ FEM AMB AIXÒ?

La diversitat de la
lectura i les lectures

MATERIALS

- Diccionari.
- CD de música.
- Atlas.
- Llibre d'endevinalles.
- Àlbum il·lustrat.
- Revista.
- Diari.
- Còmic.
- Catàleg de supermercat.
- Llibre de coneixements.
- Poesia.
- Llibre de receptes, papiroflèxia, ...
- Instruccions d'un joc.
- Àlbum de cromos.
- Llibre-joc.
- Paperets de colors.
- Unes bossetes amb el nom de cada tipus de material.

INSTRUCCIONS

- 1** Dediqueu una estona a conèixer els materials (sols o amb companyia!!)
- 2** Trieu-ne un i pregunteu-vos: "Com podríem acompanyar la lectura d'aquest material?" "Què podríem fer amb ell?"
- 3** Apunteu totes les idees que se us acudeixin en un paperet i deixeu-lo a dins de la seva bosseta.

RACÓ 5 PROHIBIT OBRIR ELS LLIBRES

Hipòtesis

MATERIALS

- 3 o 4 llibres embolicats amb un llaç.
- Alguns llibres que es poden presentar:

Freytes, Silvio. **Només un segon.**
Barcelona: Hipòtesi, 2007.

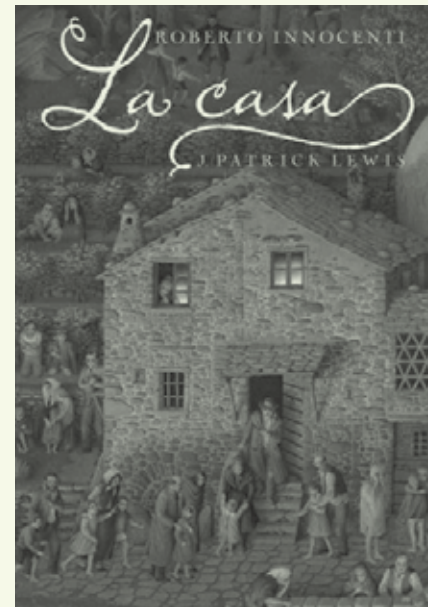
Innocenti, Roberto. **La casa.**
Sant Cugat del Vallès: Símbol, 2009.

Tullet, Hervé. **Un llibre.**
Barcelona: Cruïlla, 2010.

Zullo, Germano. **Los rascacielos.**
Barcelona: Libros del Zorro Rojo, 2014.

INSTRUCCIONS

- 1 En aquest racó trobareu una sèrie de llibres que no podeu obrir.
- 2 Fes tracta de fer hipòtesis sobre el contingut dels llibres: De què pot anar? Qui serà el protagonista? Quin deu ser el tema?...
- 3 Al final de la sessió podreu obrir els llibres i veure si es confirma el que havíeu imaginat.

RACÓ 6
HISTÒRIES
DE POR

L'ambientació

MATERIALS

- Manta.
- Espelma.
- Contes de por:

Un conte d'Edgar Allan Poe.

Les adaptacions de
Frankenstein o **Dràcula**
de La Galera.

Albo, Pablo; Quarello, Maurizio A.C.
El Papu. Pontevedra: OQO, 2006.

Meroto, Tina; Quarello, Maurizio
A.C. **La bruixa grinyoladents.**
Pontevedra: OQO, 2005.

Jové, Josep M.; Tha. **L'home del
sac.** Barcelona: La Galera, 2006.

Grimm, Jacob; Grimm, Wilhelm;
Mattotti, Lorenzo. **Hansel y
Gretel.** Barcelona: Libros del Zorro
Rojo, 2010.

Gaiman, Neil. **Llops dins de les
parets.** Bilbao: Astiberri, 2003.

INSTRUCCIONS

- 1 En aquest racó trobareu històries de por. Us animeu a llegir-ne una?
- 2 Busqueu un racó fosc, enceneu l'espelma i poseu-vos còmodes.

RACÓ 7 ZOOLOPOÈTICA

Lectura
i creació

MATERIALS

- Caixetes amb els poemes esmicolats.
- Bases de bambú.
- Cartrons.
- Tisores.
- Cola blanca.
- Imatge ballarina de Gargallo i poema del Ricard Bonmatí.

INSTRUCCIONS

- 1 Mireu la imatge i llegiu el text que l'acompanya.
- 2 Llegiu el poema que el poeta Ricard Bonmatí va escriure en homenatge a aquesta escultura.
- 3 Agafeu una base de bambú.
- 4 Agafeu una caixeta i munteu el poema que hi trobaràs fet a trossets.
- 5 Endevineu de quin animal ens parla.
- 6 Construïu amb trossets de cartró una escultura de l'animal, tal i com Pablo Gargallo va fer amb la ballarina.

¿Qui desmunta la ballarina?

*Orella endins,
la musiqueta
fa mil camins
fins a la meta:*

*galta, gargall,
coll, pit i panxa,
cames avall,
i als peus s'enganxa;*

*també a les mans,
cul i cintura,
sense descans,
i no s'atura;*

*fins que aquell cos
tan agradable,
és tros a tros...
¡ben desmuntable!*

*I ara somriu
la ballarina:
té el cos tan viu
com una nina.*

Ricard Bonmartí

RACÓ 8 EN UNA CAIXETA DE LLUMINS

Estimulació
i sorpresa

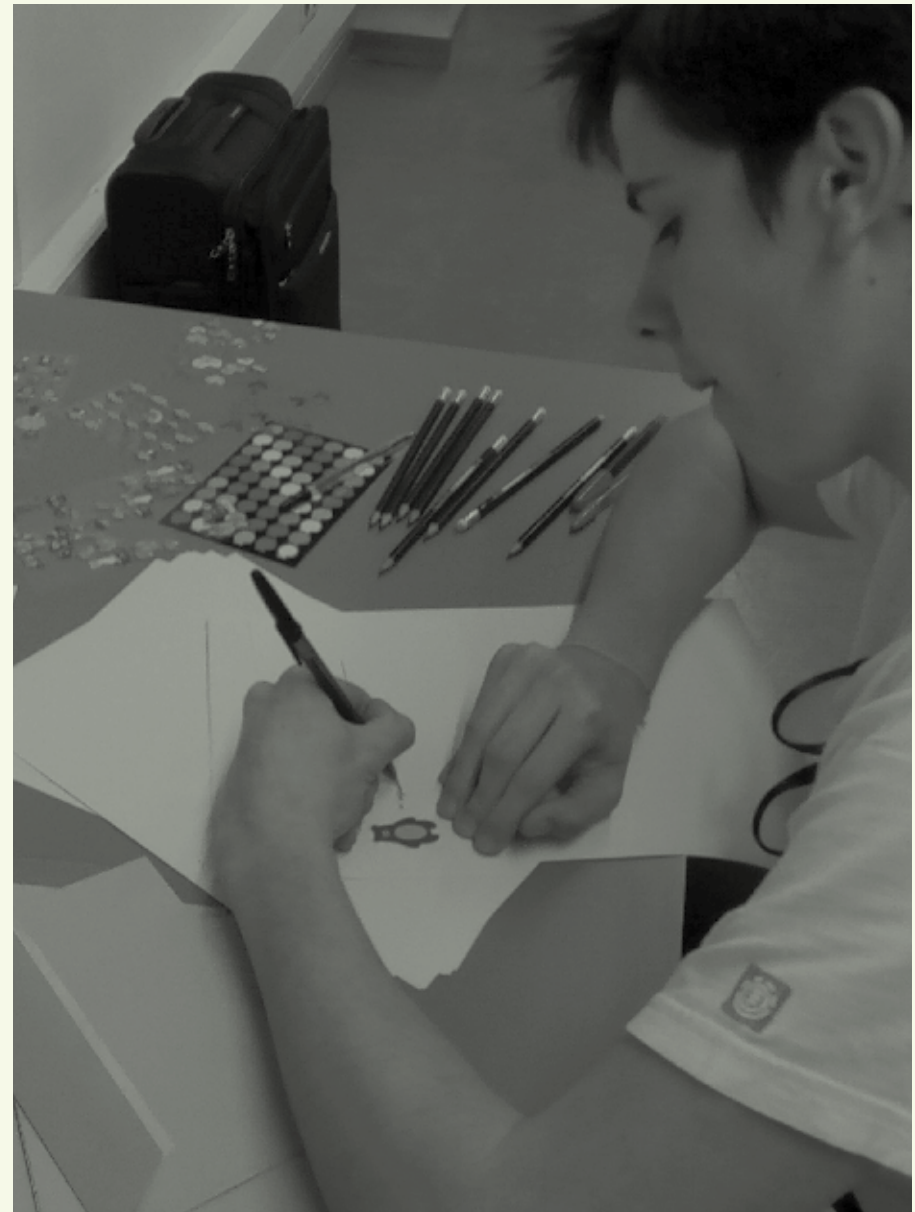

MATERIALS

- Caixetes de llumins amb: un personatge, la lletra d'una cançó, un poema, una pregunta, un titular de diari, un tros de mapa, una pregunta, una paraula i una caixa buida.
- El llibre: Fleischman, Paul; Ibatoulline, Bagram. **Diario de las cajas de fósforos.** Barcelona : Juventud, 2013.

INSTRUCCIONS

- 1 En aquest racó hi trobareu algunes idees tan senzilles i petites que hi caben en una caixa de llumins.
- 2 Són petits obsequis que podem fer als infants a l'inici o al final de les nostres trobades setmanals i que esperem que els estimulin a preguntar-se, buscar informació, a encuriosir-se, a meravellar-se i a no deixar de llegir.

RACÓ 9 DE QUÈ VA TOT AIXÒ?

Les preguntes de comprensió i la conversa literària

MATERIALS

- Sáez Castán. Javier. El armario chino. Barcelona: Ekaré, 2016.
- Qualsevol del David Wiesner (Martes; Flotante; Els tres porquets...).
- Yi, Chi-yon. La piscina. Albolote: Barbara Fiore, cop. 2014.
- Fulls amb les preguntes.

Possibles preguntes:

La primera vegada que vas veure el llibre, abans de llegir-lo, quin tipus de llibre vas pensar que seria? Què et va fer pensar això? Ara que ja l'has llegit, és el que esperaves?

Has llegit altres llibres com aquest? En què s'assemblen? En què es diferencien?

Havies llegit aquest llibre abans? Si és així, ha estat diferent aquesta vegada? Has observat coses que no havies vist la primera vegada? Recomanaries a una altra persona que se'l llegís més d'una vegada o no cal?

Quan llegies o ara que hi penses, has llegit paraules, frases... que t'agradessin? Alguna cosa de la manera de parlar, d'escriure, que et sembli especial? Que t'agradés o que no?

Si l'autor et preguntés què es pot fer per millorar el llibre, què li diries?

O si tu haguessis escrit el llibre, què hauries fet millor?

Hi ha alguna cosa que passa al llibre que t'hagi passat a tu? En què és igual o diferent del què et va passar? Quines parts del llibre et semblen més connectades a la realitat del món?

Quan llegies, veies la història com una pel·lícula? Quins passatges s'han quedat més gravats a la teva ment? Quins detalls t'han ajudat a veure-la millor?

Quantes històries diferents pots trobar en aquesta història? Has llegit el llibre de pressa o a poc a poc? D'una tirada o per parts? T'agradaria tornar-lo a llegir?

Què li diries a un amic d'aquesta història? Què no li diries per no xafar-li el final? O què no li diries perquè podria pensar que és una altra cosa i no llegir-la? Coneixes algú a qui li agradaria especialment aquesta història? Què em suggereixes que li expliqui a algú sobre el llibre per ajudar-lo a decidir

si llegir-lo o no? Quin tipus de persones creus que haurien de llegir el llibre? Més grans o petites? Creus que estaria bé llegir-lo en veu alta, fer-ne una lectura individual o és bo de compartir-lo?

Durant la tertúlia, algú ha dit alguna cosa sobre el llibre que t'hagi sorprès?

Algú ha dit alguna cosa que t'hagi fet canviar alguna opinió sobre el llibre? O que t'hagi ajudat a entendre'l millor? Algun dels comentaris t'ha impressionat?

Ara, quan penses en el llibre, què és per a tu allò més important de la història?

Algú sap alguna cosa sobre l'autor? Sobre com va escriure la història? On? Quan? Us agradaria saber-ho?

En quant de temps ha passat la història?

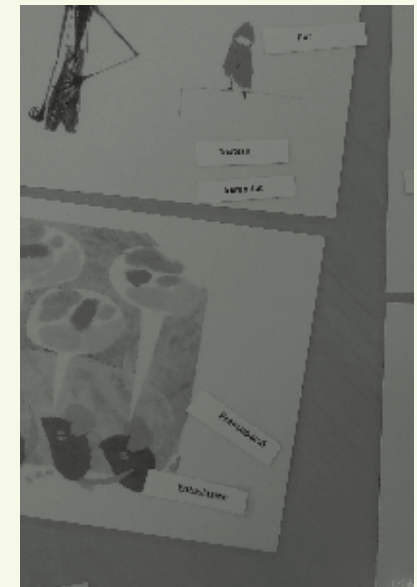
Se'ns explica què passa a la història en l'ordre real en el què ha succeït? Quan tu expliques una cosa que t'ha passat, sempre ho fas en l'ordre en què ha succeït o no? A vegades tens motius per no explicar-ho en ordre? Quins podrien ser?

Hi ha parts de la història que succeeixen en molt temps, però s'expliquen amb rapidesa, i d'altres que passen de pressa però s'expliquen més lentament?

Hi ha parts que s'han explicat en temps real? On va succeir la història? És important el lloc on passa o hauria pogut succeir de la mateixa manera en un altre indret? Creus que hauria estat millor situar la història en un altre lloc? Pensaves en el lloc mentre llegies? Hi ha força fragments que parlen del lloc? Et semblen bé, massa, et sobraven? Et sembla interessant el lloc on passa? T'agradaria conèixer més coses del lloc?

Quin personatge t'ha semblat més interessant? Era el protagonista? O era algun altre personatge? Quin personatge no t'ha agradat? Algun personatge et fa pensar en alguna persona coneguda per tu? O et recorda un altre personatge de llibre?

Qui narra la història? Ho sabem? Com? Està narrada en primera persona? I si és que sí, qui és aquesta persona? En tercera persona? És algú que coneixem a la història? O un narrador extern? Què creus que pensa sobre els personatges?

Li cauen bé? Com ho saps? El narrador està d'acord amb les coses que fan els personatges o no? I tu? Aproves o no les coses que fan els personatges?

Ara pensa que tu ets un espectador que mira la història... Amb quins ulls ho veies? Et posaves dins un personatge només, o has anat canviant, mirant des de diferents ulls? T'has sentit com si estiguessis dins el cap d'un o més d'un personatge?

Has arribat a saber què pensaven els personatges? T'han explicat com es sentien? O potser la història estava explicada tota l'estona des de fora els personatges, de manera que només veiem el que feien i escoltàvem el què deien, però sense poder saber com es sentien o què pensaven? T'has sentit com un personatge més de la història o com un espectador extern? Si t'has sentit observador, des d'on miraves? Sempre des del mateix lloc? A vegades des de dalt, com si anessis en avió? En quina part del llibre t'ha passat?

INSTRUCCIONS

- 1** A vegades hi ha llibres estranys, llibres que un no pot deixar de llegir i rellegir preguntant-se... de què va tot això?
- 2** Escolliu un llibre i llegiu-lo 2 vegades.
- 2** Observeu els diferents tipus de preguntes que se us ofereixen i agafeu-ne algunes a l'atzar.
- 4** Pregunteu-vos, torneu a llegir i torneu-vos a preguntar.

RACÓ 10
 LES MEVES
 QUALITATS

Cualidades
 del mentor/a

MATERIALS

- Fulls petits de colors.
- Bossetes.

INSTRUCCIONS

- 1 Agafeu un, dos o tres paperets.
- 2 Escriviu a cadascun dels paperets una habilitat útil per a la mentoria que tingueu.
- 3 Els podeu guardar a una de les bossetes: són per a vosaltres.

EL DESENVOLUPAMENT DE LES SESSIONS: ESTRATÈGIES I RECURSOS PER L'ACOMPANYAMENT

2.3.3

DINÀMICA 10 Estratègies i recursos per a cada moment de la sessió

MATERIALS

- Fulls.
- Bolígrafs.

PROCEDIMENT

- 1 Es demana als participants que es distribueixin en cinc grups, un per cada fase de les sessions del LECXIT:
 - 1. Trobada**
 - 2. Tria de la lectura**
 - 3. Abans de llegir**
 - 4. Mentre llegim**
 - 5. Després de llegir**
- 2 Se'ls explica que durant una estona hauran de pensar en un mínim de 4 objectius de treball per a cada fase.
- 3 A continuació hauran de pensar estratègies i/o dinàmiques lligades als objectius establerts que siguin plantejades des d'una visió lúdica i que es converteixin en experiències significatives.
- 4 Quan tots els grups hagin acabat, es farà una posada en comú, en la què la formadora/r aprofitarà per enriquir amb els continguts tot allò que hagi sortit.

DINÀMICA 11

IMAGINANT PROPOSTES CONCRETES

MATERIALS

- Sobres amb temàtiques concretes (com per exemple: futbol, fades, univers...).
- Fulls.
- Bolígrafs.

PROCEDIMENT

- 1 Es demana als participants que es distribueixin en petits grups.
- 2 Sobre una taula es deixen diferents sobres. Es demana a cada grup que triï un sobre i que durant una estona elaborin propostes sobre com treballarien mitjançant la lectura cada temàtica, amb els infants i d'una forma lúdica.
- 3 Quan ha passat una estona es fa una posada en comú de les propostes i la formadora/r aprofita per introduir algunes possibilitats que es recullen a la presentació .ppt.

DINÀMICA 12

LA CONVERSA AL VOLTANT DELS LLIBRES I EL JOC DE LES PREGUNTES

MATERIALS

- Llibres:

Sáez Castán, Javier. **El armario chino**. Barcelona (etc.): Ekaré, 2016.

Qualsevol del David Wiesner (**Martes; Flotante; Els tres porquets...**).

Yi, Chi-yon. **La piscina**. Albolote: Barbara Fiore, cop. 2014.
- Fulls amb preguntes (veure preguntes del racó 9).

PROCEDIMENT

- 1 Es formen grups de 4 o 5 persones.
- 2 A cada grup se li entrega un dels llibres del racó "De què va tot això?"
- 3 Els grups han de llegir el llibre 2 vegades.
- 4 A continuació poden debatre al voltant de les preguntes proposades.
- 5 El proper pas serà que cada grup esculli, a l'atzar, 6 preguntes.

- 6 De nou tindran una estona per continuar mirant el llibre a partir de les preguntes que han escollit.
- 7 Finalment se'ls demanarà que escriguin en paperets altres preguntes que se'ls hagin plantejat al llegir el llibre.
- 8 Es farà una petita posada en comú per veure com les preguntes els han ajudat o no a construir significat i accedir a un nivell de comprensió superior.

TANCAMENT DE LA SESSIÓ

💡 Tancament de la sessió

🕒 De 15 a 20 minuts

24

“

Una vegada treballats tots els continguts amb el grup recomanem dedicar un temps final a la presentació dels materials bàsics que el programa posa a l'abast del voluntariat. Durant el desenvolupament de la sessió el grup haurà conegut i generat recursos i eines essencials en relació a la mentoria i l'acompanyament lector. Tanmateix, és important transmetre la idea que encara hi ha molt per fer, que és a partir de la pràctica que aniran generant més coneixements i que el programa els ofereix recursos variats per a facilitar la seva intervenció.

En aquest sentit també resulta adient recordar-los el potencial i com d'importants resultaran els processos d'intercanvi i ajuda entre ells, així com amb la persona coordinadora del projecte.

Finalment, per tancar la sessió es destina la darrera part a valorar conjuntament la formació inicial.

QUINS SÓN ELS OBJECTIUS?

- Presentar i explicar alguns dels materials bàsics pel programa.
- Oferir una síntesi de tot el treballat: a nivell de continguts i a nivell de procés.
- Estimular i motivar el grup en relació a la seva participació i tasca amb el LECXIT.
- Reflexionar i valorar conjuntament la sessió de formació.
- Oferir la possibilitat que els i les voluntàries comparteixin la seva visió, experiència i opinió.

QUINS SÓN ELS MATERIALS BÀSICS DE CONSULTA?

- Presentació .ppt de la formació.

QUÈ ES TREBALLARÀ?

Continguts

COM ES TREBALLARÀ?

Metodologia

QUINS RECURSOS ES PODEN UTILITZAR DURANT LA SESSIÓ?

Propostes i materials

Recursos i materials del LECXIT

El formador/a presenta els recursos disponibles: materials i personals.

- Presentació dels materials disponibles: Tu també pots fer molt per la lectura, Llegim i divertim-nos plegats i Talonari per esdevenir superlectors.

Valoració conjunta de la sessió

Es pregunta als assistents com valoren la sessió: s'estableix un diàleg i posada en comú.

També es deixa un torn obert de paraula per a que els participants puguin formular dubtes o neguits.

Preguntes per a conèixer quina ha estat l'experiència:

- Us han resultat útils els continguts treballats a la sessió?
- Què en penseu de la dinàmica?

Si s'ha fet la dinàmica 2 "Desitjos per a la sessió..."

, en aquesta part final es pot reprendre llegint els desitjos del grup i comentant si s'han assolit o no.

És important acabar amb missatges d'ànim i optimisme

en relació a la tasca del voluntariat i resoldre els dubtes o pors que puguin tenir després de la sessió de formació.

ALGUNES RECOMANACIONS GENERALS PER A LA SESSIÓ

2.5

- 1 Durant la sessió és necessari que la formadora/r reguli **els temps**: el que es destinarà a les explicacions específiques, a les dinàmiques i als moments de posada en comú.
- 2 També cal que la formadora/r gestioni **la durada i la interacció** durant l'estona de treball en petits grups:
 - Afavorint que tothom participi dins els subgrups i que ningú acapari la paraula.
 - Regulant els torns de paraula entre els participants quan sigui necessari.
 - Considerant el ritme de cada grup i tancant les dinàmiques a mesura que vagin finalitzant-se.
- 3 És molt important que durant la sessió la formadora/r afavoreixi i vetlli per generar un **clima de confiança** que convidi el grup a participar activament, aportant els seus coneixements, experiència i reflexions personals.

4 La formadora/r haurà de motivar i animar al grup però sense que ningú se senti forçat. Així, caldrà adaptar les dinàmiques a les característiques i necessitats del grup.

- Si es dóna el cas que la formadora/r formula preguntes i cap dels participants s'anima a contribuir, ella mateixa pot aportar exemples per trencar el silenci i motivar als participants.

Exemple: Per quins motius us heu apuntat com a voluntaris i voluntàries al programa LECXIT? Vinga va, qui s'anima a trencar el gel? Segurament algunes persones estaran pensant: "perquè vull ajudar a que un nen o una nena llegeixi millor". O potser algú s'ha apuntat perquè vol contagiar als infants la seva passió per llegir. Què us ha motivat a vosaltres?

- Quan es vol afavorir el diàleg i l'intercanvi és recomanable no interpel·lar directament a ningú, però sí animar a que els participants s'expressin. Als grups sempre hi ha gent que agafa més fàcilment la paraula: una vegada detectats se'ls pot convidar a que comencin. I és que quan algú comença a parlar és més fàcil que la resta segueixi aportant.
- Si al grup trobem molts joves és probable que els costi participar a nivell col·lectiu, pel que recomanem adaptar les dinàmiques i el tipus d'intervenció per a facilitar que puguin posar en comú el que saben, pensen i opinen en grups més petits.

5 A partir del diàleg, l'anàlisi i la reflexió conjunta de l'experiència personal del grup i de les dinàmiques que es plantegen a la sessió els participants poden expressar i posar en joc aportacions molt valuoses. És per això que cal que la formadora/r estigui atenta a les contribucions i pugui reconèixer-les, valorar-les i posar-les en relació amb els continguts bàsics.

6 Per a les dinàmiques en que cal distribuir el grup en subgrups, cal tenir en compte el **nombre total de participants:**

- Si el grup és de 10 a 16 persones es poden fer grups de 3 o 4.
- Si el grup és de més de 16 persones es poden fer grups de 4 o 5.
- Si el grup és de menys de 10 persones la dinàmica es pot fer conjuntament (presentant-se i compartint el que es plantegi amb la totalitat del grup).

7 A les dinàmiques és imprescindible que la formadora/r s'asseguri que els participants han entès les propostes i que els acompanyi i guiï durant el procés...

- Aclarint els dubtes que puguin sorgir.
- Preguntant directament si està clar l'objectiu i el procés.
- Passant pels grups observant què fan i si hi ha alguna dificultat.
- Oferint pistes durant el desenvolupament de l'activitat en cas que sigui necessari.

AVALUACIÓ DE LA FORMACIÓ INICIAL DEL VOLUNTARIAT

2.6

“

*Amb la idea de millorar i adaptar futures formacions cal analitzar i reflexionar sobre com ha estat el desenvolupament de cada sessió. Així, les formadores/rs hauran d'estar atentes a alguns “intangibles” sobre la **vivència del grup** en relació a les activitats proposades, als continguts que es treballen i a la pròpia dinàmica generada entre ells/es. Però, a més, per valorar la sessió i la pròpia intervenció es pot facilitar un qüestionari que reculli l'opinió dels participants.*

És important recordar que l'objectiu d'aquesta avaluació és obtenir pistes que ens ajudin a plantejar futures formacions i a millorar-les amb l'experiència que anem adquirint. Una lectura constructiva dels resultats i dels indicadors ens ajudarà enormement, tenint en compte que es tracta de sessions flexibles i que, tot i mantenir l'essència, es modifiquen cada curs.

QUÈ AVALUEM?

Objecte d'avaluació

EN QUÈ ENS FIXEM PER AVALUAR?

Indicadors

COM AVALUEM?

Instruments

La sessió

- Metodologia.
- Durada.
- Adequació i utilitat dels continguts.
- Dinàmiques realitzades.
- Recursos que s'aporten.

Observació i registre per part de la formadora/r:

- Grau de participació dels assistents.
- Tipus de preguntes que es plantegen.
- Actitud de rebuda vers les activitats.

Questionari de satisfacció del voluntariat.

La formadora/r

- La dinamització.
- Coneixements i recursos.

Questionari de satisfacció del voluntariat.

El grup

- Participació.
- Motivació.
- Cohesió.
- Intercanvi.
- Tipus de vivència col·lectiva.

Observació i registre per part de la formadora/r:

- Nivell de participació.
- Tipus de relació que es dona entre els membres del grup: si comparteixen experiències i coneixements, si interaccionen durant la sessió de forma espontània...
- Predisposició i actitud durant el treball en grups.

LA FORMACIÓ CONTÍNUA DEL VOLUNTARIAT

“

Si bé la formació inicial és bàsica per assegurar que el voluntariat disposa de les eines i els recursos necessaris per començar el LECXIT, la formació contínua resulta imprescindible una vegada iniciades les sessions d'acompanyament lector.

Aquesta adopta el format de càpsules formatives puntuals on es poden treballar temàtiques concretes rellevants per la intervenció dels mentors i mentores. Però sobretot, amb la formació contínua es pretenen obrir espais on els i les voluntàries puguin compartir recursos, vivències i dubtes en relació a la seva experiència.

En aquests espais formatius el diàleg i l'intercanvi són dos mecanismes essencials per al seu empoderament, per a l'adquisició i creació de nous recursos i estratègies, la creació d'equip i la cohesió entre companys, i per a la resolució col·lectiva dels problemes que es puguin presentar. Un espai que permet oferir dosis d'optimisme i afavorir els aprenentatges compartits.

En definitiva, la formació contínua esdevé una oportunitat per a facilitar que el voluntariat visqui una experiència positiva amb el LECXIT.

QUINS SÓN ELS OBJECTIUS GENERALS?

- Facilitar als participants un espai on puguin compartir les seves pors, inquietuds i reptes en relació al LECXIT.
- Socialitzar i reconèixer bones pràctiques entre el voluntariat.
- Dotar de recursos i estratègies que els permetin realitzar la seva tasca de forma positiva i favorable.
- Afavorir la confiança, l'intercanvi, el sentiment de pertinença i la cohesió grupal entre el voluntariat.

COM S'ESTRUCTUREN?

Les sessions de formació contínua es presenten en format de càpsules formatives puntuals i tenen una durada de **40 a 60 minuts**.

PRIMERA CÀPSULA FORMATIVA: COMPARTIM

31

“

Aquesta primera sessió de formació contínua es duu a terme quan han passat unes setmanes del començament del LECXIT. Es tracta d'una sessió clau en l'acompanyament inicial amb la qual es pretén que el voluntariat se senti recolzat des de l'inici, augmenti la seva seguretat i pugui compartir amb la resta del grup com ha estat la seva experiència.

Intercanviar la pròpia vivència i descobrir un espai de trobada col·lectiu entre voluntariat contribuirà a disminuir angoixes a la vegada que afavorirà que el grup de voluntaris LECXIT faci equip.

CALENDARI	OBJECTIUS	CONTINGUTS	METODOLOGIA I RECURSOS
Es proposa al mes o mes i mig d'haver iniciat el programa.	Compartir la vivència i l'experiència de com van les parelles de lectura. Afavorir l'intercanvi i la cohesió grupal entre el voluntariat.	Com ha estat l'inici del projecte. Com es va construint el vincle. Com s'està fent l'acompanyament.	La formadora/r ofereix un espai de diàleg i reflexió conjunta. Dinàmica 13: Fortaleses i debilitats.

DINÀMICA 13 FORTALESES I DEBILITATS

MATERIALS

- Bolígrafs.
- Post-its de colors.
- Paper d'embalar.

PROCEDIMENT

- 1 Es reparteix a cada participant un grapat de post-its de colors i un bolígraf.
- 2 Durant una estona es convida a que cadascú pensi en dues preguntes: Què m'està funcionant en les sessions del LECXIT? Què m'agradaria o necessitaria millorar?
- 3 La formadora/r aclareix que es poden referir tant a la relació amb l'infant com a l'acompanyament de la lectura.
- 4 A mesura que els participants van intervenint, cadascú enganxa les seves respostes a un paper d'embalar on es troben escrites les preguntes.

- 5 Quan tothom ha enganxat les seves respostes, la formadora/r inicia un diàleg i reflexió conjunta a partir del que es pot llegir al paper d'embalar.
- 6 Es reforça i comparteix tot allò que funciona al voluntariat. Alhora es pensen recursos i estratègies per resoldre tot allò que caldria millorar (la formadora/r també recull les demandes específiques que puguin sorgir per oferir una resposta en una nova càpsula de formació contínua).

SEGONA CÀPSULA FORMATIVA: APROFUNDIM

32

“

La segona sessió de formació té lloc durant el segon trimestre del LECXIT. Amb ella, a través d'alguna temàtica que resulti rellevant i significativa pel grup, es continuarà reforçant la cohesió grupal, el treball en equip i l'intercanvi d'idees i pràctiques positives entre els participants.

En funció de com sigui rebuda pel voluntariat es pot plantejar alguna altra sessió durant aquest segon període del LECXIT.

CALENDARI	OBJECTIUS	CONTINGUTS	METODOLOGIA I RECURSOS
Durant el segon trimestre.	Treballar monogràficament algun tema. Fer aflorar l'experiència i el bagatge. Afavorir l'intercanvi i la cohesió grupal entre el voluntariat.	Es poden treballar temàtiques com: • La motivació dels infants. • Idees per consolidar el vincle afectiu. • Com fer l'acompanyament lector. • Diversitat dels materials de lectura.	La formadora/r ofereix un espai de diàleg i reflexió conjunta. Dinàmica 14: La meua experiència. Materials disponibles: Díptic 1. El paper del mentor/a. Díptic 2. Compartim i descobrim lectures plegats! Díptic 3. Estratègies de comprensió lectora. Díptic 4. Possibles models de sessions.

DINÀMICA 14

LA MEVA EXPERIÈNCIA

MATERIALS

- Bolígrafs.
- Fulls.

PROCEDIMENT

- 1 La formadora/r presenta la temàtica sobre la què es treballarà durant la sessió oferint una breu explicació, tot basant-se en algun document sintètic que es reparteix als assistents.
- 2 A continuació deixa un temps per a que, en grups de 3 o 4 persones, els participants puguin compartir la seva experiència i pensin noves possibilitats/estratègies en relació al tema.
- 3 Finalment s'obre un espai de diàleg i reflexió conjunta entorn la temàtica que permeti aflorar l'experiència pràctica, la vivència dels participants i els possibles recursos que hagin pensat.

TERCERA CÀPSULA FORMATIVA: AVALUEM

3.3

“

Amb aquesta tercera sessió de formació es pretén oferir a cada persona voluntària un espai obert per a que pugui compartir amb la resta com ha estat la seva vivència al LECXIT. Aquesta resulta de gran utilitat ja que permet valorar la implementació del programa, recollint allò que cal mantenir perquè ha funcionat bé i allò que cal modificar en properes edicions per seguir millorant.

Quan es comentin els punts febles de l'experiència, recomanem adoptar una actitud constructiva, amb una mirada i lectura positives.

En aquest sentit, resultarà de gran importància que la formadora/r pugui posar en valor tot allò que ha anat bé, reconeixent públicament la contribució i els assoliments del grup.

CALENDARI	OBJECTIUS	CONTINGUTS	METODOLOGIA I RECURSOS
Al final del curs.	Valoració de com ha anat l'experiència de participació així com el desenvolupament del programa.	La relació amb els companys i companyes. L'acompanyament i la formació durant el programa. La meva participació al LECXIT.	La formadora/r ofereix un espai de diàleg i reflexió conjunta. Dinàmica 15: Els fruits del LECXIT.

DINÀMICA 15 ELS FRUITS DEL LECXIT

MATERIALS

- Plantilles amb la silueta d'alguna fruita (per exemple: pomes).
- Paper d'emballar amb el dibuix d'un arbre.

PROCEDIMENT

- 1 La formadora/r reparteix als participants una plantilla amb la silueta d'una fruita.
- 2 A continuació s'explica que durant una estona hauran de pensar i escriure quin ha estat per a ells el fruit del LECXIT. És a dir, anotar a la silueta, què s'emporten de positiu de la seva participació al programa.
- 3 A mesura que van acabant, cadascú enganxa la seva fruita a la silueta de l'arbre.
- 4 Per tancar la dinàmica la formadora/r llegeix alguns dels fruits alhora que es comenten de forma col·lectiva.
- 5 Finalment es deixa un temps de diàleg per a que els participants puguin compartir com ha estat la seva experiència del LECXIT: a nivell de grup (relació amb els companys/es) i amb els infants.

ALGUNES RECOMANACIONS PER A LA FORMACIÓ CONTÍNUA

3.4

- 1 És recomanable mantenir una **actitud flexible** i oberta en relació a les càpsules formatives.
 - Sense ser rígids en relació a la seva durada, ja que aquesta variarà depenent del grup i les seves necessitats.
 - Es faran abans o després de la sessió de lectura, en funció de la disponibilitat del voluntariat. En aquest sentit, caldrà oferir-la en aquella franja horària que vagi millor a la majoria.
 - Tot i que el recomanable és programar una càpsula per trimestre, si cal, es pot oferir alguna més. La formadora/r haurà de detectar les necessitats i recollir les demandes formatives del grup de voluntariat.

- 2 Durant les càpsules, la formadora/r haurà d'afavorir i vetllar per generar un **clima de confiança** que convidi el grup a participar activament tot aportant els seus coneixements, experiència i reflexions personals. Haurà d'animar i motivar la participació de tothom, però sense que ningú es senti forçat. Així, caldrà adaptar les dinàmiques a les característiques i necessitats del grup.

AVALUACIÓ DE LA FORMACIÓ CONTÍNUA DEL VOLUNTARIAT

35

“

L'avaluació de la formació contínua del voluntariat és, al nostre parer, tan important i necessària com la de la formació inicial per aconseguir millorar i completar les formacions futures.

*Per això, recomanem que es realitzi una sessió d'avaluació amb el voluntariat seguint les pautes que s'expliquen al punt **2.6. Avaluació de la formació inicial del voluntariat** d'aquesta guia.*

A la guia **Aprendre a acompanyar la lectura** us oferim algunes propostes i recomanacions per a plantejar la formació de les persones voluntàries del programa LECXIT. Un conjunt d'idees originades fruit de l'experiència de sis anys de formacions inicials, l'intercanvi entre les formadores del programa, les aportacions fetes per part de les dinamitzadores i la coordinació del LECXIT, així com la contribució de més de 5.000 mentors i mentores de la lectura.

Esperem que les dinàmiques i els recursos us siguin d'utilitat i us ajudin a facilitar la formació del voluntariat en l'acompanyament lector.

Maribel de la Cerda Toledo

(Esparreguera, 1983) és pedagoga i doctora en Pedagogia per la Universitat de Barcelona. Actualment combina el disseny, la coordinació i la implementació de projectes educatius i culturals, amb les formacions i l'elaboració de materials diversos.

Col·labora amb el Grup de Recerca de l'Educació Moral de la UB i treballa cooperativament amb dues companyes dins l'espai "Simbiosi". És autora del llibre **Per una pedagogia d'ajuda entre iguals** i ha participat a algunes obres col·lectives com 11 idees clave.

¿Cómo realizar un proyecto de aprendizaje servicio? o ApS. Educación y compromiso cívico.

